

Fra Bispemøtet i Oslo 13.-17. februar 2012

Sak BM 007/12 Kirkelig medvirkning til askespredning

Stortinget har gjort endringer i kirkeloven og gravferdsloven med virkning fra 1. januar 2012. Endringene i gravferdsloven gjelder bl.a. regulering av kirkelig medvirkning ved askespredning. Slik regulering er nå tatt ut av loven. Det betyr at det eventuelt er Kirkemøtet som må regulere nærmere kirkelig medvirkning ved askespredning. Som kjent har det tidligere hett at pårørende ikke kan kreve kirkelig medvirkning ved slik seremoni. Spørsmålet nå er hvorvidt denne bestemmelsen skal videreføres gjennom en ny behandling av gravferdsliturgien i Kirkemøtet. Saken gir en fornyet anledning til å behandle de teologiske motivene i bestemmelsen.

Kirkerådet behandlet saken i møte 5.-6. desember 2011 på bakgrunn av en begrenset høring gjennomført i oktober og november samme år. Etter behandling i Bispemøtet vil saken fremmes for behandling i Kirkemøtet i april 2012.

BM-007/12 Vedtak:

Kirkens deltagelse ved menneskers død og begravelse er forankret i den kristne oppstandelsestro og omsorg for sørgende.

Gravferd etter kirkens ordning er en kirkelig handling av gudstjenestlig karakter. Gravferdsliturgien uttrykker det grunnleggende i den kristne tro: at mennesket er Guds skapning, at Gud gjennom Jesus Kristi død og oppstandelse og troen på ham har lagt grunnlaget for menneskets frelse, at mennesket på dommens dag skal stå til ansvar for sitt liv, og at det skal gjenreises i legemets oppstandelse. Den kirkelige gravferden avsluttes med jordpåkastelse og velsignelse.

Bispemøtet anser det viktig å ha et gravsted i tilknytning til den som er død. Dette har stor betydning for de fleste i sorgarbeidet.

Den nye gravferdsloven regulerer ikke spørsmålet om Den norske kirkes medvirkning ved askespredning. Dette gjør det nødvendig for Den norske kirke å utvikle sine egne regler om dette.

Bispemøtet er av Kirkerådet i deres møte i desember 2011 bedt om å gi en læremessig vurdering av spørsmålet om Den norske kirkes medvirkning ved askespredning før Kirkemøtets endelige beslutning, og også gi forslag til formulering av alminnelige bestemmelser. Bispemøtet ser det som sitt ansvar å gi en teologisk og læremessig vurdering av saken, men vil be Kirkerådet formulere forslag til alminnelige bestemmelser.

Grunnlaget for Bispemøtets behandling ligger i de høringsuttalelsene biskopene og bispedømmerådene har avgitt hver for seg på et tidligere stadium i prosessen. Disse gir helhetlige, teologiske vurderinger av spørsmålet. Bispemøtet velger derfor nå å gi sin læremessige anbefaling i en oppsummerende form.

Bispemøtet legger vekt på å skjelne mellom kirkens tro og lære og kirkens tradisjon og symbolikk. Askespredning er en ny skikk i Norge og impulsene til denne skikken kommer fra ulike kilder, noen av dem fra andre religioner og livssyn enn den kristne. Den rådende oppfatning i Den norske kirke har vært å avvise kirkelig medvirkning ved askespredning.

En fornyet gjennomgang har vist at askespredning etter Bispemøtets oppfatning ikke strider mot kirkens tro på menneskets legemlige oppstandelse og håpet om evig liv. Det kristne oppstandelseshåp er ikke avhengig av at det jordiske legemets tilbakeføring til jorden er bundet til et bestemt, geografisk sted.

Bispemøtet er følgelig av den oppfatning at det ikke er læremessig grunnlag for å avvise kirkelig gravferd som etterfølges av askespredning. Det er heller ikke læremessig nødvendig å avvise kirkelig medvirkning ved selve askespredningen.

Det er ulike oppfatninger i Bispemøtet om hvorvidt askespredning som symbolhandling formidler forestillinger som gjør at kirkelig medvirkning ved en slik handling ikke er ønsket. Bispemøtet er samlet av den oppfatning at prester og andre kirkelige ansatte kan reservere seg mot å delta i askespredning og eventuelt gravferden forut for denne.

Bispemøtet understreker at kirkelig medvirkning ved askespredning skjer i rammen av en kristen livstolkning der troen på den legemlige oppstandelse uttrykkes klart. Bispemøtet anbefaler at det utarbeides en veiledning som kan brukes også av familiemedlemmer og lekfolk.

Forslag til lovformulering:

Når det ønskes kirkelig medvirkning ved gravferden, skal den som sørger for gravferden gi melding om gravferden skal avsluttes med kistebegravelse eller kremasjon og urnenedsettelse.

Dersom gravferden ønskes avsluttet med askespredning, kan presten og andre kirkelige ansatte reservere seg mot å forrette gravferden og medvirke ved askespredning. Forespørselen oversendes prostens for behandling.